

Odluka kojom se smjenjuje Dragan Čović sa položaja člana Predsjedništva Bosne i Hercegovine

Koristeći se ovlastima koje su date visokom predstavniku člankom V Aneksa 10. (Sporazum o provedbi civilnog dijela Mirovnog ugovora) Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, prema kojem je visoki predstavnik konačni autoritet u zemlji za tumačenje navedenog Sporazuma o provedbi civilnog dijela Mirovnog ugovora; i posebice uzevši u obzir članak II 1. (d) istog Sporazuma prema kojem visoki predstavnik “pruža pomoć, kada to ocijeni neophodnim, u iznalaženju rješenja za sve probleme koji se pojave u svezi s provedbom civilnog dijela Mirovnog ugovora”;

Pozivajući se na stavak XI.2. Zaključaka sa konferencije Vijeća za provedbu mira koji se sastao u Bonu 9. i 10. prosinca 1997. godine, u kojem je Vijeće pozdravilo nakanu visokog predstavnika da uporabi svoj konačni autoritet u zemlji za tumačenje Sporazuma o provedbi civilnog dijela Mirovnog ugovora kako bi pomogao u iznalaženju rješenja za probleme, kako je prethodno rečeno, “donošenjem obvezujućih odluka, kada to bude smatrao neophodnim,” u svezi s određenim pitanjima, uključujući (sukladno točki (c) ovog stavka) i druge mjere u svrhu osiguranja provedbe Mirovnog sporazuma na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine i njezinih entiteta, koje “mogu obuhvatati mjere protiv osoba na javnim dužnostima”;

Prisjećajući se daje u stavku XI.2 Zaključaka navedenog Vijeća za provedbu mira pozdravljena nakana Visokog predstavnika da uporabi svoje ovlasti za donošenje obvezujućih odluka kako bi

osigurao, *pored ostalog*, neometano funkcioniranje zajedničkih institucija;

Konstatirajući da je Vijeće za provedbu mira, na sastanku u Londonu 8. i 9. prosinca 1995. godine, odlučilo da bi mir u Bosni i Hercegovini trebao dovesti do “[...] stvaranja neposrednog i dinamičnog sporazumnog odnosa između Bosne i Hercegovine i Europske unije”;

Konstatirajući također da će ostvarivanje takvog odnosa biti od odlučujućeg značaja za trajni mir;

Uvjereni da će vraćanje Bosne i Hercegovine na mjesto koje po pravu zaslužuje unutar zajednice naroda biti spriječeno diplomatskom izolacijom i nepostojanjem povjerenja u institucije države, a posebno na najvišoj razini državne vlasti;

Potvrđujući da je protiv jednog od tri člana Predsjedništva Bosne i Hercegovine, Dragana Čovića, 2. ožujka 2005. godine, Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine podiglo optužnicu zbog navodne zlouporabe položaja i ovlaštenja, nesavjesnog rada u službi, dogovora za učinjenje kaznenih djela, organiziranog kriminala i ostalih točaka navedenih u optužnici;

Konstatirajući da je 10. ožujka 2005. godine Sud Bosne i Hercegovine potvrdio optužnicu;

Uzimajući u obzir da su kaznenu odgovornost Dragana Čovića u svezi s činjenjima i nečinjenjima navedenim u optužnici, ukoliko ista postoje, obvezni prvo rješavati nadležni sudovi u skladu s važećim zakonima i uz dužno poštivanje zaštita koje su dr Čoviću date prema Ustavu i zakonu;

Ozbiljno zabrinuti zbog toga što će postojanje ove optužnice, na različite načine, negativno utjecati na mogućnost dr Čovića da obavlja svoje dužnosti u svojstvu člana Predsjedništva, posebno u svezi s ispunjenjem mandata Predsjedništva u oblasti vanjske politike u cilju predvođenja međunarodne integracije;

Svjesni činjenice da Dragan Čović postaje predsjedavajući Predsjedništva u lipnju i da su ključni činitelji međunarodne zajednice, uključujući i cjelokupno Vijeće za provedbu mira zaduženo za vršenje nadzora nad provedbom Daytonskog sporazuma, od čije podrške Bosna i Hercegovina ovisi u pogledu stabilnosti i rekonstrukcije, jasno istakli da ne mogu surađivati s dr. Čovićem dok protiv njega postoji optužnica;

Imajući u vidu to da Bosna i Hercegovina ulazi u ključnu fazu u razvoju svojih odnosa sa Europskom unijom i NATO-om i da još uvijek nastoji uspostaviti svoj status u zajednici naroda;

Ponavljajući da će provedba mira u Bosni i Hercegovini biti nepovratno realizirana daljnjim integriranjem ove zemlje u euroatlanske strukture;

Imajući na umu također da su u sklopu ovog ulaganja napora na suradnji međunarodni partneri Bosne i Hercegovine iskazali mišljenje da dr. Čović mora stupiti s dužnosti dok se brani od postojećih optužbi kako bi zaštitio integritet visoke funkcije koju obavlja,

Prisjećajući se ilustrativne činjenice da je Upravni odbor Vijeća za provedbu mira, na svojem sastanku održanom na razini veleposlanika dana 20. ožujka 2005. godine, konstatirao da “iako pretpostavka nevinosti važi za dr. Čovića kao i za svakog drugog građanina, on mora imati u vidu svoju službenu funkciju i ugled zemlje koju predstavlja”. Upravni odbor također “smatra da dr. Čović mora odmah podnijeti ostavku kako bi zaštitio ugled i integritet funkcije koju obnaša, te kako bi bio u mogućnosti da se brani na sudu oslobođen od obveza koje proizilaze iz njegove službene funkcije”, te da se “nesmetano funkcioniranje Predsjedništva mora sačuvati”.

Prisjećajući se također da su, 20. ožujka 2005. godine, Sjedinjene države, Europska unija i Kanada dale zajedničke javne izjave kojima se poziva dr. Čović da podnese ostavku bez odlaganja kako bi sačuvao politički integritet institucije

Predsjedništva;

Naglašavajući da, za razliku od mnogih zapadnih demokracija koje su davno postigle političku zrelost i imaju ustanovljenu stabilnost i uživaju povjerenje svojih građana, demokracija u Bosni i Hercegovini je veoma nestabilna, mir u njoj još nije u potpunosti osiguran i njene institucije su još uvijek u fazi razvoja nakon strašnog rata od prije deset godina;

Konstantno svjestan potrebe da se održava pravilna ravnoteža između općeg dobra i individualnih prava,

Iz ovdje navedenih razloga, visoki predstavnik donosi sljedeću

ODLUKU

kojom se smjenjuje Dragan Čović sa položaja člana Predsjedništva Bosne i Hercegovine

i zabranjuje mu se obavljanje ministarske i druge dužnosti u izvršnoj vlasti, na svim razinama vlasti, ukoliko ili sve dotle dok ga visoki predstavnik naknadnom odlukom eventualno izričito ne ovlasti za to ili dok se ne okonča sudski postupak, u zavisnosti od toga što se prije dogodi. Odmah mu prestaju sva prava na naknadu odnosno svaku privilegiju ili status koji proizilaze iz njegovog položaja člana Predsjedništva.

Ova odluka stupa na snagu odmah i neće zahtijevati bilo kakve dodatne proceduralne mjere. Dragan Čović mora odmah napustiti svoj ured.

Ova odluka se objavljuje odmah u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine».

RAZLOZI ZA SMJENU

Dragan Čović je član Predsjedništva Bosne i Hercegovine. On

je, zajedno sa druga dva člana Predsjedništva, prema članku V Ustava Bosne i Hercegovine nadležan za, između ostalog, vođenje vanjske politike Bosne i Hercegovine, predstavljanje Bosne i Hercegovine u međunarodnim i evropskim organizacijama i institucijama i postizanje članstva u takvim organizacijama i institucijama čiji Bosna i Hercegovina još nije član i po potrebi suradnju sa međunarodnim i nevladinim institucijama u Bosni i Hercegovini.

Optužnicom protiv dr Čovića suštinski se ugrožava njegova sposobnost da efikasno obavlja svoje političke dužnosti i potkopava se neometano funkcioniranje ureda Predsjedništva, iz sljedećih razloga:

1. Međunarodna izolacija: Dr Čović zauzima najviši politički položaj u zemlji. Kako je već rečeno, on predstavlja vodeći javni lik Bosne i Hercegovine prema svijetu. Od njegovog ugleda zavisi ugled zemlje koju predstavlja. Ne prejudicirajući ishod sudskog postupka, predsjednik protiv kojeg je podignuta optužnica, ruši ugled zemlje i povjerenje u njene institucije. Bosna i Hercegovina u većoj mjeri ovisi od međunarodne podrške i dobre volje nego većina zemalja. Upravni odbor Vijeća za provedbu mira nadležan za nadzor nad provedbom Daytonskog mirovnog sporazuma ustrajno je pozivao dr Čovića da napusti svoju dužnost. Europska unija je uradilo isto to, isto kao i Sjedinjene Države i Kanada. Zemlje članice Upravnog odbora Vijeća za provedbu mira su ukazale na to da neće surađivati sa dr Čovićem dok protiv njega postoji optužnica.

Pored članstva u velikom broju međunarodnih organizacija Bosna i Hercegovina nastoji ući u članstvo Europske unije i NATO-a. Bosna i Hercegovina je blizu da ispunjava uvjete za početak pregovora sa Europskom unijom o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju i nada se da će se kvalificirati za NATO-ov program Partnerstvo za mir. Ovo je još 1995. godine utvrdilo Vijeće za provedbu mira kao pokazatelj uspješne provedbe mirovnog sporazuma. Budući da je angažirana u ovom ključnom procesu, Bosna i Hercegovina sebi ne može dozvoliti da je

predstavljaju dužnosnici sa kojima je međunarodna zajednica obustavila kontakte dok su optuženi za kriminalno ponašanje.

Dr Čović treba postati predsjedatelj Predsjedništva u lipnju 2005. godine. Iz navedenih razloga on nije više u mogućnosti ispunjavati ustavne dužnosti koje su mu povjerene Ustavom Bosne i Hercegovine. Ovo predstavlja prijetnju izgledima Bosne i Hercegovine za daljnji napredak u integriranju sa euroatlanskim institucijama, od čega zavisi mir u zemlji.

2. Povjerenje u ured Predsjedništva i institucije Bosne i Hercegovine: Povjerenje javnosti u institucije Bosne i Hercegovine je slabo i ta slabost u velikoj mjeri doprinosi slabosti države. Predstava koju javnost ima o Predsjedništvu te povjerenje koje javnost ukazuje Predsjedništvu, čiji će predsjedatelj upravo dr Čović postati u lipnju, mora nužno i dalje slabiti zbog činjenice da je protiv jednog od članova Predsjedništva podignuta krivična optužnica. Ostanak dr Čovića na vlasti dok se suočava sa ozbiljnim kaznenim optužbama nanijet će ozbiljnu štetu kredibilitnosti i povjerenju u institucije Bosne i Hercegovine. Dugotrajna održivost mira u Bosni i Hercegovini i njena sigurnost u velikoj mjeri ovise od uspostave jakih institucija koje iziskuju povjerenje javnosti i koje efikasno i neometano ispunjavaju svoje domaće i međunarodne odgovornosti.

3. Politička paraliza: Visokog državnika optuženoga za teža kaznena djela pratiće kontraverze, ne u svezi s njegovom politikom – kao što bi se moglo očekivati u bilo kojoj demokratskoj politici – nego u svezi s njegovim osobnim ponašanjem. Ovim će se temeljno ugroziti njegova sposobnost da na odgovarajući način vrši svoje službene dužnosti i institucija Predsjedništva Bosne i Hercegovine kao cjeline.

Dragan Čović ima pravo na presumpciju nevinosti kao i svaki obični građanin, ali se treba braniti kao obični građanin ne ugrožavajući javno i međunarodno poštovanje i povjerenje u ovu visoku funkciju koju obavlja.

Imajući na umu, stoga, da Dragan Čović više nije u mogućnosti efikasno ispunjavati svoje ustavne dužnosti člana Predsjedništva i da je odbio mogućnost da dobrovoljno odstupi sa dužnosti, ovim zahtijevam od Dragana Čovića da odstupi sa javne dužnosti.

Načela pravilnog upravljanja i transparentnosti, zaštite integriteta i ugleda, te neometanog funkcioniranja institucija Bosne i Hercegovine, kao i dužno poštivanje međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine – koji su od suštinskog značaja za proces provedbe mira – znače da se ne može drugačije postupiti nego na ovaj način.

Sarajevo, 29. ožujka 2005.

*Paddy Ashdown
Visoki predstavnik*